

Na osnovu člana 12 st. 5 i 6 i člana 14 stav 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja („Službeni list RCG“, broj 28/06 i „Službeni list CG“, br. 28/11 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Meloidogyne graminicola* (Golden & Birchfield)*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 58/2025 od 9.6.2025. godine, a stupio je na snagu 17.6.2025.

*U ovaj pravilnik prenešena je Implementirajuća Regulativa Komisije (EU) 2022/1372 od 5. avgusta 2022. u pogledu privremenih mjera za sprečavanje ulaska u Uniju, premještanja i širenja unutar Unije te razmnožavanja i puštanja u Uniji *Meloidogyne graminicola* (Golden & Birchfield) (COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2022/1372 of 5 August 2022 as regards temporary measures to prevent the entry into, the movement and spread within, the multiplication and release in the Union of *Meloidogyne graminicola* (Golden & Birchfield))

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se fitosanitarne mjere za sprečavanje unošenja i širenja, otkrivanje i iskorjenjivanje štetnog organizma *Meloidogyne graminicola* (Golden & Birchfield) (u daljem tekstu: štetni organizam) na određenom bilju i granice područja ako je štetni organizam prisutan ili postoji rizik od njegovog prisustva, kao i način notifikacije u skladu sa obavezama preuzetim odgovarajućim međunarodnim sporazumima.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- a) **biljke domaćini** su biljke namijenjene sadnji sa korijenom koje su uzgajane u zemljištu i koje pripadaju rodovima ili vrstama koje su date u Prilogu 1;
- b) **metoda lovnih biljaka** je metoda u okviru koje se određeno bilje privremeno sadi na zaraženom polju kako bi se štetni organizam uhvatio, uklonio i uništio u cilju zaštite drugog određenog bilja od štetnog organizma na istom polju;
- c) **obilježeno područje** je područje koje se sastoji od zaraženog područja i sigurnosnog područja i obilježava se kada se potvrdi prisustvo štetnog organizma;
- d) **određeno bilje** je bilje za sadnju, osim sjemena, sa korijenom vrste *Oryza sativa* L., koje je uzgajano u zemljištu;
- e) **određeno sjeme** je sjeme vrste *Oryza sativa* L.;
- f) **određeni objekti** su mašine, oruđa, vozila i lična oprema koji su korišćeni za aktivnosti koje se odnose na sadnju, tretiranje ili berbu biljaka domaćina;
- g) **samonikle biljke domaćini** su biljke domaćini koje se pojavljuju na mjestima proizvodnje, a da nisu bile posađene;
- h) **sigurnosno područje** je područje širine od najmanje 100 m od granice zaraženog područja;
- i) **zaraženo područje** je područje u kojem polje ili polja gdje raste vrsta *Oryza sativa* L. sadrže:
  - sve biljke domaćine za koje je potvrđena zaraza štetnim organizmom;
  - sve biljke domaćine sa simptomima koji ukazuju na moguću zarazu štetnim organizmom;
  - sve druge biljke za koje se sumnja da su zaražene ili su zaražene štetnim organizmom, uključujući biljke koje su sklone zarazi zbog njihove osjetljivosti prema štetnom organizmu i zbog njihove neposredne blizine zaraženim određenim biljkama, ili biljke koje su uzgajane od njih;
  - zemljište, zemlja ili drugi elementi koji su zaraženi ili bi mogli biti zaraženi štetnim organizmom.

Obilježeno područje

Član 3

Područje na kojem je potvrđeno prisustvo štetnog organizma bez odlaganja se obilježava.

Ako se potvrdi prisustvo štetnog organizma u sigurnosnom području, granice zaraženog i sigurnosnog područja se preispituju i na odgovarajući način mijenjaju.

Organ uprave nadležan za zdravstvenu zaštitu bilja (u daljem tekstu: Uprava) odmah obavještava Evropsku komisiju o svakom službenom potvrđenom prisustvu štetnog organizma i lokacijama obilježenih područja.

Ako se na osnovu posebnog nadzora u obilježenom području tokom tri uzastopne godine ne utvrdi prisustvo štetnog

organizma, obilježeno područje se ukida o čemu se obavještava Evropska Komisija.

Iskorjenjivanje štetnog organizma

Član 4

U obilježenom području radi iskorjenjivanja štetnog organizma, bez odlaganja sprovode se sljedeće fitosanitarne mjere:

- a) određeno bilje u zaraženom području mora biti uklonjeno i uništeno na poljima neposredno pred žetvu, na licu mjesta ili na obližnjoj lokaciji u zaraženom području koja je namijenjena za tu svrhu pod uslovom da je onemogućeno širenje štetnog organizma.
- b) određeno sjeme ne smije se sijati, a biljke domaćini ne smiju se saditi u zaraženom području;
- c) samonikle biljke domaćini moraju se redovno uklanjati;
- d) plavljenje polja u zaraženom području kontinuirano duže od 18 mjeseci, a ako kontinuirano plavljenje nije moguće, primjenjuje se metoda lovnih biljaka ili druge metode koje sprečavaju da štetni organizam završi svoj životni ciklus;
- e) određeno bilje koje se upotrebljava za metodu lovnih biljaka uništava se u roku od pet sedmica nakon sadnje;
- f) određeni objekti koji su upotrijebljeni u zaraženom području moraju se očistiti od zemlje i biljnog materijala prije premještanja na okolna polja, a tokom čišćenja treba izbjegavati širenje ostataka van zaraženog područja.

Suzbijanje štetnog organizma

Član 5

U obilježenim područjima iz Priloga 2 ovog pravilnika, radi suzbijanja štetnog organizma unutar ili izvan tih područja, primjenjuju se sljedeće fitosanitarne mjere (*containment measures*):

a) određeno sjeme može se sijati i određeno bilje može se saditi samo ako je primjenjena jedna od sljedećih fitosanitarnih mjera:

- kontinuirano plavljenje tokom najmanje šest mjeseci od posljednje žetve;
- metoda lovnih biljaka kojom se određene biljke uništavaju u roku od pet sedmica nakon sadnje;
- rotacija usjeva sa biljkama koje nisu biljke domaćini ili sa gajenim biljkama domaćinima roda *Brassica* L. ili vrsta *Allium cepa* L., *Glycine max* (L.) Merr., *Hordeum vulgare* L., *Panicum miliaceum* L., *Sorghum bicolor* (L.) Moench, *Triticum aestivum* L. i *Zea mays* L., koje su namijenjene za proizvodnju lukovica, povrća ili žitarica za krajnje korisnike osim za upotrebu kao biljaka za sadnju;

b) samonikle biljke domaćini redovno se uklanjaju;

c) određeni objekti koji su upotrijebljeni u zaraženom području moraju se očistiti od zemlje i biljnog materijala prije premještanja na okolna polja, a tokom čišćenja treba izbjegavati širenje ostataka van zaraženog područja.

Ako rezultati posebnog nadzora pokažu da se prisustvo štetnog organizma povećalo u odgovarajućim obilježenim područjima primjenjuju se mjere iz člana 4 ovog pravilnika.

Informisanje javnosti

Član 6

Uprava informiše širu javnost, putnike, profesionalne registrovane subjekte o prijetnji koju štetni organizam predstavlja za teritoriju Crne Gore.

Uprava sprovodi kampanje podizanja svijesti o riziku koji predstavlja štetni organizam za širu javnost objavljivanjem informacija na svojoj internet stranici i drugim vidovima informisanja javnosti.

Unutar obilježenih područja na koja su primijenjuju mjere iskorjenjivanja i suzbijanja štetnog organizma iz čl. 4 i 5 ovog pravilnika, Uprava informiše javnost o riziku koji predstavlja štetni organizam i mjerama koje su donesene u cilju suzbijanja štetnog organizma na teritoriji Crne Gore.

Uprava informiše širu javnost i registrovane subjekte o razgraničenju obilježenog, zaraženog i sigurnosnog područja.

Premještanje određenog bilja, zemlje, određenog sjemena i određenih objekata

Član 7

Premještanje određenog bilja iz obilježenih područja kao i premještanje, unutar ili izvan obilježenih područja, zemlje u kojem je određeno bilje uzgajano tokom prethodne tri godine nije dozvoljeno.

Premještanje određenog sjemena unutar ili izvan obilježenih područja dozvoljeno je samo ako je sjeme slobodno od zemlje i biljnog materijala.

Premještanje određenih objekata izvan obilježenih područja dozvoljeno je samo ako su očišćeni i ako se utvrdi da su slobodni od zemlje.

Unošenje određenog bilja i određenog sjemena

Član 8

Određeno bilje i određeno sjeme mogu se unositi na teritoriju Crne Gore, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) određeno bilje koje je proizvedeno na području slobodnom od štetnog organizma ili na mjestu proizvodnje slobodnom od štetnog organizma, službeno je pregledano na tom području ili na mjestu proizvodnje, u najpogodnije vrijeme za otkrivanje simptoma zaraze tokom posljednjeg potpunog vegetacionog ciklusa prije izvoza i utvrđeno je da je slobodno od štetnog organizma;

2) službeni inspekcijski pregledi obavljani su u najpogodnije vrijeme za otkrivanje simptoma zaraze tokom posljednjeg potpunog vegetacionog ciklusa prije izvoza na području širine najmanje 100 m koje okružuje područje ili mjesto proizvodnje iz tačke 1 ovog stava;

3) svo određeno bilje na području koje okružuje mjesto slobodno od štetnog organizma ili mjesto proizvodnje slobodno od štetnog organizma koje pokazuje simptome zaraze tokom tih inspekcijskih pregleda odmah je uništeno;

4) određeno bilje prati fitosertifikat u kome je u rubrici „Dopunska izjava“ upisano:

- država porijekla određenog bilja je slobodna od štetnog organizma u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere;

- određeno bilje potiče iz područja slobodnog od štetnog organizma, što je utvrdila nacionalna služba za zaštitu bilja države porijekla određenog bilja u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere. Ime područja slobodnog od štetnog organizma upisuje se u rubrici fitosertifikata „Mjesto porijekla“;

- određeno bilje proizvedeno je na mjestu proizvodnje slobodne od štetnog organizma ili u proizvodnoj jedinici slobodnoj od štetnog organizma, što je utvrdila nacionalna služba za zaštitu bilja države porijekla određenog bilja u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere (ISPM br. 10);

5) određeno sjeme prati fitosertifikat u kome je u rubrici „Dopunska izjava“ upisano da je sjeme slobodno od zemlje i biljnih ostataka.

Uzorkovanje i testiranje određenog bilja sa simptomima zaraze štetnim organizmom

Član 9

Određeno bilje prilikom unošenja na teritoriju Crne Gore, sa simptomima zaraze štetnim organizmom nakon vizuelnog pregleda, fitosanitarni inspektori uzorkuju radi laboratorijskog testiranja kako bi se utvrdilo prisustvo štetnog organizma.

Posebni nadzor

Član 10

Radi utvrđivanja prisustva štetnog organizma na teritoriji Crne Gore sprovodi se godišnji posebni nadzor na osnovu rizika na biljakama domaćina, prioritarno na određenom bilju, u skladu sa programom fitosanitarnih mjera.

Uprava do 30. aprila tekuće godine, dostavlja izvještaj Evropskoj komisiji o rezultatima posebnog nadzora iz prethodne godine na Obrascu 1.

Uprava prati razvoj prisustva štetnog organizma u obilježenim područjima, o čemu dostavlja izvještaj Evropskoj komisiji do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu na Obrascu 2.

Posebni nadzor vrši se vizuelnim pregledom, uzorkovanjem simptomatičnih biljaka domaćina, a prema potrebi i asimptomatičnih biljaka domaćina koje su u blizini simptomatičnih biljaka i zemlje, pri čemu se korijenov sistem uzorkovanog bilja pregleda se na prisustvo gala štetnog organizma.

Uzorci zemlje se uzimaju u blizini simptomatičnih biljaka domaćina, na dubini od 20–25 cm.

Na poljima pod posebnim nadzorom uzorci zemlje se uzimaju u pravougaonoj mreži koja pokriva cijelo polje pri čemu rastojanje uzorkovanja ne smije biti veće od 20 m dužine i 5 m širine, a na ukupnoj površini od 1 ha veličina uzorka iznosi 500 ml.

Prilozi i Obrasci

Član 11

Prilozi 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Obrasci 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 04-313/25-2921/3

Podgorica, 30. maja 2025. godine

Ministar,

LISTA BILJAKA DOMAĆINA

Rod ili vrsta

Ageratum conyzoides L.
Alisma plantago L.
Allium cepa L.
Alopecurus L.
Amaranthus spinosus L.
Amaranthus viridis L.
Avena sativa L.
Beta vulgaris L.
Brassica L.
Capsicum annuum L.
Centella asiatica (L.) Urb.
Colocasia esculenta (L.) Schott
Coriandrum sativum L.
Cucumis sativus L.
Cymbopogon citratus (DC.) Stapf
Cynodon dactylon (L.) Pers.
Cyperus compressus L.
Cyperus difformis L.
Cyperus iria L.
Cyperus rotundus L.
Dactyloctenium aegyptium (L.) Willd.
Digitaria filiformis (L.) Köler
Digitaria sanguinalis (L.) Scop.
Echinochloa colona (L.) Link
Echinochloa crus-galli (L.) P. Beauv.
Eclipta prostrata (L.) L.
Eleusine coracana (L.) Gaertn.
Eleusine indica (L.) Gaertn.
Fimbristylis dichotoma var. pluristriata (C.B.Clarke) Napper
Gamochaeta coarctata (L.) Cabrera
Glycine max (L.) Merr.
Heteranthera reniformis Ruiz & Pav.
Hordeum vulgare L.
Hydrilla Rich.
Impatiens balsamina L.
Imperata cylindrica (L.) Raeusch.
Kyllinga brevifolia Rottb.
Lactuca sativa L.
Ludwigia L.
Melilotus albus Medik.
Murdannia keisak (Hassk.) Hand.-Mazz.
Musa L.
Oryza sativa L.
Oxalis corniculata L.
Panicum L.
Pennisetum glaucum (L.) R. Br.
Pisum sativum L.
Poa annua L.
Portulaca oleracea L.
Ranunculus L.
Saccharum officinarum L.
Schoenoplectus articulatus (L.) Palla
Schoenoplectiella articulata (L.) Lye

Setaria italica (L.) P. Beauv.
 Solanum lycopersicum L.
 Solanum melongena L.
 Solanum nigrum L.
 Solanum sisymbriifolium Lam.
 Solanum tuberosum L.
 Sorghum bicolor (L.) Moench
 Spergula arvensis L.
 Spinacia oleracea L.
 Stellaria media (L.) Vill.
 Trifolium repens L.
 Triticum aestivum L.
 Urena lobata L.
 Vicia faba L.
 Zea mays L.

PRILOG 2

LISTA OBILJEŽENIH PODRUČJA EVROPSKE UNIJE

DIO 1

Italija

Lista obilježenih područja u Italiji

Regija	Pokrajine	Opštine
Lombardija	Pavia	Alagna, Carbonara al Ticino, Cilavegna, Dorno, Gambolò, Garlasco, Gropello Cairoli, Linarolo, Parona, Pieve Albignola, Sannazzaro de' Burgondi, Scaldasole, Sommo, Tromello, Trovo, Vigevano, Villanova d'Ardenghi, Zerbolò, Zinasco
Piedmont	Biella	Castelletto Cervo, Giffenga, Mottalciata
Piedmont	Vercelli	Buronzo

LISTA OBILJEŽENIH PODRUČJA CRNE GORE

DIO 2

Broj/naziv obilježenog područja (OP)	Region	Opština ili druga administrativna/geografska razgraničenja
1.		

NAPOMENA REDAKCIJE: Obrasci koji su sastavni dio ovog Pravilnika trenutno nisu dostupni iz tehničkih razloga.